Letní filosofická škola 2015

28. 6. - 5. 7.

Zveme Vás na 25. ročník *Letní filosofické školy*, která se již 4. rokem koná **v Dubu nad Moravou**, s tématem:

Evoluce, revoluce, reformace

P r o g r a m

Neděle 28.6.
garant Pavel Floss

Pavel Floss:	**Úvodní slovo**
Karel Floss:	**Evoluce, revoluce, reformace – tři klíčové ideje evropské civilizace**
Josef Šmajs:	**Co je evoluční ontologie?**
Filip Jaroš:	**Člověk jako koruna evolučního tvoření**
Aleš Prázný:	**Revoluce jako úvod do politiky – k pojmu revoluce u Arendtové**

Pondělí 29.6.
garant Evžen Stehura

Evžen Stehura:	**Revoluce před revolucí, reformace před reformací? Vzpoura proti středověkému uspořádání společnosti**
Pavlína Cermanová:	**Husitské čtení apokalyptických proroctví**
Jan Stejskal:	**Vnímání husitství v italském humanistickém prostředí v první polovině patnáctého století**
Ota Pavlíček:	**Ontologické předpoklady české reformace: Realismus Jana Wyclifa, Jeronýma Pražského a Jana Husa**

Úterý 30.6.
garant Jan Makovský

Jiří Vácha:	**Teismus pod tlakem evoluce**
Františka Jirousová:	**Zlo v evolučním vesmíru**
Hynek Lauschmann:	**Lidstvo na evolučním rozcestí**

Středa 1.7.

Den věnovaný reformním snahám a myslitelskému odkazu Petra Vopěnky

Miroslav Holeček:	**Vzpomínka na Petra Vopěnku**
Jan Makovský:	**O reformách základů – pár poznámek k založení nekonečně malého**
Boris Cvek:	**Matematika v pozemské přírodní vědě a v řemeslech.**

+ přednáška M. Větrovcové (4.7.)

Čtvrtek 2.7.
garant Otakar Bureš

Daniel Kroupa:	**Obrana liberální demokracie (před revolucemi i reformacemi)**
Ondřej Lánský a Lukáš Matoška:	**Kapitalismus a svoboda**
Petr Kužel:	**Vztah filosofie, ideologie a politiky v myšlení Louise Althussera**
Petr Rohel:	**Současná kritická teorie o transformaci kapitalismu**

Pátek 3.7.

10:45 garant Jiří Motl

Radek Kundt:	**Evoluční pohled na náboženství: Výzkumy v experimentální laboratoři v Brně**

13:00 garant Otakar Bureš

Milena Bartlová:	**Reformace před reformací a revoluce před revolucemi**
Jan Mervart:	**Filosofie dějin Roberta Kalivody: mezi reformací a revolucí**
Václav Němec:	**Revoluce, evoluce a přirozené právo**

panelová diskuze přednášejících 2.–3.7 a publika moderovaná Martinem Škabrahou

Sobota 4.7.

garant Jiří Motl

Jiří Beneš:	**Jóšijášova reforma**
Markéta Gossová:	**Mahájánová reformace buddhismu**
Roman Figura:	**Obřady ve zvířecí říši**
Marie Větrovcová:	**Přátelská tvář matematiky - Hommage à Petr Vopěnka**

Neděle 5.7.

garant Jiří Motl

Matyáš Müller:	**Evoluce, reinkarnace a paranoia.**
Jan Čížek:	**Člověk jako aktér reformy lidských věcí**
Mirek Dočkal:	**Je evoluce metafyzickou, nebo přírodovědnou teorií?**
Jiří Michalík:	**Jung, Pauli a vědecká revoluce**
Petr Řehák:	**Hypnóza a náboženství? Prezentace kasuistiky.**

Není-li uvedeno jinak, **začínají přednášky ve 13 hodin** a s diskuzí budou trvat přibližně hodinu. Po každé přednášce následuje 10 minutová přestávka.

Účastníci Letní filosofické školy mají možnost ubytování v budově fary (60 Kč/noc se spacím pytlem, nebo 100 Kč za povlečenou postel). Je též možné nocovat ve vlastních stanech v areálu fary či ve farské stodole. V areálu fary jsou pak účastníkům k užití koupelny a kuchyně.

Účastnický poplatek za libovolnou dobu pobytu na LFŠ je dobrovolný, studentům se doporučuje zaplatit 50 Kč, pracujícím 100 Kč.

Program může být upraven. Účastníci o tom budou včas zpraveni.

LETNÍ FILOSOFICKÁ ŠKOLA

Více na: http://LetniFilosofickaSkola.webnode.cz/

Anotace přednášek

Karel Floss (Sázava):
Evoluce, revoluce, reformace – tři klíčové ideje evropské civilizace.

Příspěvek vychází z dějinných kořenů tří pojmů, aby se osvětlila jejich funkce v současném stadiu civilizačního procesu. Následuje kritický rozbor několika starších i novějších podnětů ve filosofii a teologii, ale zejména v beletrii (M. Kundera; M. Houellebecq) a antropologii (Y. N. Harari).

tři ideje evropské civilizace a jejich současná funkce (od teologie po beletrii)

Josef Šmajs (ESF MU): *Co je evoluční ontologie?*

Evoluční ontologie se od tradiční ontologie liší: 1. předmětem; 2. způsobem jeho interpretace; 3. společenskou rolí. Předmětem tradiční ontologie bylo abstraktně pojaté přírodní bytí. Předmětem ontologie evoluční je vedle přírodního bytí také umělé onticky opoziční bytí kulturní. Jejím předmětem je totiž ontický konflikt kultury s přírodou. Tradiční ontologie v pojetí přírodního bytí preferovala stálost, pasivitu a vratnost, ontologie evoluční zdůrazňuje jeho procesualitu, ontickou aktivitu a nevratnost; v souladu s realitou považuje i přírodní bytí za aktivitu, za onticky tvořivé; tradiční ontologie byla abstraktně akademická a individuálně útěšná; evoluční ontologie, která odhaluje podstatu globální ekologické krize, může plnit funkci obecně světonázorovou a kulturně paradigmatickou.

ontický konflikt kultury s přírodou z pohledu *evoluční* ontologie jako možného světonázoru a kulturního paradigmatu

Filip Jaroš (FF UHK): *Člověk jako koruna evolučního tvoření.*

Nejpozději od reformace 16. století se křesťanský Západ ptá, jak se Bůh otiskuje ve světě přírody. Ještě na začátku 19. století William Paley hlásá, že boží působení lze vyčíst ze smysluplného uspořádání přírody. Většina historiků vědy má za to, že Darwinovo vystoupení r. 1859 s žánrem přírodní teologie definitivně skoncovalo. Tento příspěvek má za cíl nabídnout alternativní pohled, který ukazuje, že největší evoluční biologové zaplňují žánr přírodní teologie nadále, i když nereflektovaně. Opětovné rozeznání tohoto žánru umožňuje opatrné ohledávání cesty pro syntézu evoluční historie života a některých křesťanských vhledů.

***evoluční* historie života a přírodní teologie**

Aleš Prázný (FF UPCE):
Revoluce jako úvod do politiky – k pojmu revoluce u Arendtové.

Co je vlastně revoluce? Čím je tento fenomén pro člověka? Co znamená žít ve světě, který nejen z revolucí vzešel, ale s nímž revoluce rovněž otřásají? Pro Arendtovou je revoluce v politické rovině spojena se zápasem o svobodu, a v tomto smyslu jde o nastolení politického řádu svobody. Proto upozorňuje na to, že o revolucích je možné mluvit až od 18. století. Revoluce jsou pro Arendtovou jedinými politickými událostmi, které nás staví přímo do středu dějin a konfrontují nás s novým počátkem.

***revoluce* jako nový počátek i možnost dějin jako zápasu o svobodu**

Evžen Stehura (FF UPOL):
Revoluce před revolucí, reformace před reformací? Vzpoura proti středověkému uspořádání společnosti.

Ve svém referátu si budu všímat revolučních aspektů husitství jak v kontextu pozdně středověkých politických teorií (Marsilius z Padovy), tak i politických akcí. Čtrnácté století bylo svědkem vzniku teorie státní suverenity, která inspirovala novověké revolucionáře. V díle Petra Chelčického se setkáváme s odmítnutím koncepce trojího lidu, což znamenalo zpochybnění legitimity středověkého společenského řádu.

14. a 15. stol., *revoluční* a *reformační* aspekty snah o proměnu společnosti

Pavlína Cermanová (FLÚ AV ČR): *Husitské čtení apokalyptických proroctví.*

V příspěvku bych chtěla postihnout spojitost a podmíněnost husitského reformního myšlení a apokalyptických proroctví. Husitský radikalismus byl výrazně formován apokalyptickou rétorikou a aktualizací apokalyptických figur v konkrétním času a prostoru Čech na konci druhého decenia 15. století. Husitské čtení apokalyptických proroctví přispělo nejen k větší dynamice událostí, ale přispělo také k vytvoření jasně definované identity radikální obce. V přístupu k prorockým textům docházelo i mezi husitskými autory k rozdílům, jimž bude rovněž věnována pozornost. Jednou ze základních otázek bude rovněž konstrukt postavy "proroka", jenž svou duchovní autoritou zprostředkoval význam apokalyptického proroctví širšímu publiku, čímž umožnil jeho praktický dosah.

apokalyptická proroctví jako *formující* prvek radikální identity a v praxi větší dynamiky událostí

Jan Stejskal (FF UPOL):

Vnímání husitství v italském humanistickém prostředí v první polovině patnáctého století.

Dobové ozvěny husitství byly samozřejmě patrny v blízkém, ale i vzdálenějším zahraničí. Příspěvek se zabývá některými z nich, které rezonovaly na Apeninském poloostrově v průběhu první poloviny 15. století. Co tamní literáty na husitství zaujalo, za jaký fenomén je považovali, s jakými proudy je spojovali? Na protagonistech husitství byly nalézány i pozitivní rysy. Příspěvek si neklade za cíl podat rozsáhlou výpověď o vlivu husitství na společnost na Apeninském poloostrově, je spíše sondou, dotýká se tak několika výpovědí, které se explicitně k husitství vztahovaly.

co si mysleli italští humanisté o husitech?

Ota Pavlíček (FLÚ AV ČR):

Ontologické předpoklady české reformace: Realismus Jana Wyclifa, Jeronýma Pražského a Jana Husa.

Na známém vyobrazení z malostranského graduálu se symbolickým „rodokmenem" církevní reformy vykřesává Jan Wyclif reformní jiskru, Jan Hus ohněm z jiskry rozsvěcí svíci a Martin Luther drží reformní pochodeň. Zatímco u Luthera bychom marně hledali realistické smýšlení o univerzáliích, Wyclifovi a Husovi bylo společné přesvědčení o realitě těchto obecnin. Pro Wyclifa byl filosofický realismus nesmírně důležitý pro správný výklad Písma a církevních dogmat, zda tomu bylo obdobně u Husa a u jeho přítele a kostnického spolumučedníka Jeronýma Pražského však není zcela zřejmé. V přednášce se zaměříme na základy filosofického myšlení o univerzáliích Jana Wyclifa, na recepci Wyclifových zejména filosofických myšlenek na pražské univerzitě a na realismus Jana Husa a Jeronýma Pražského. Zabývat se budeme i otázkou, jaké měl pražský realismus teologické implikace a zda představa o realitě univerzálií patřila mezi předpoklady české reformace.

může v Čechách reálnost obecnin podnítit *reformaci*?

Jiří Vácha (LF MU): *Teismus pod tlakem evoluce.*

Františka Jirousová (FF UK): *Zlo v evolučním vesmíru.*

Hynek Lauschmann (FJFI ČVUT): *Lidstvo na evolučním rozcestí.*

(Myšlenky z knihy "Čas a žití", která právě vychází v nakladatelství Zdeněk Susa.)

Výchozí neutěšenost lidské situace má kořeny v přírodě. Řešením je spiritualita, chápaná jako sebepřesah – transcendence. Aktuálně je pro lidstvo jedinou perspektivní vývojovou linií. Vzniká nový druh homo spiritualis, vyznačující se vysokou mírou empatie a kooperace. Nezbytnou vědeckou reflexi lze založit na dvou pojetích času – *chronu* a *kairu*. Mírou kairu, "času duše", je informační tok. Jeho vlastnosti jsou vyjádřeny novými pojmy intenzita přítomnosti, žití, integrace a progresivní evoluce. Nad rámec empirické evidence jdou teistické a ontologické úvahy, interpretující směřování progresivní evoluce a její limitní vlastnosti.

sebepřesah jako jediná pro lidstvo perspektivní *vývojová* linie… vyznačující se vysokou mírou empatie a kooperace

Doc. Ing. Hynek Lauschmann, CSc. působí na Fakultě jaderné a fyzikálně inženýrské ČVUT. Programově se hlásí ke kritickému racionalismu a vědecké metodě. Aktivně praktikuje demytologizované křesťanství a theravádový buddhismus. Inspirován dílem Pierra Teilharda de Chardin, usiluje o syntézu vědy a spirituality.

Miroslav Holeček (FST ZCU): *Vzpomínka na Petra Vopěnku.*

Jan Makovský (Paris VI-Sorbonne):
O reformách základů – pár poznámek k založení nekonečně malého.

Boris Cvek (PřF UPOL): *Matematika v pozemské přírodní vědě a v řemeslech*.

Význam matematiky v přírodních vědách je tradičně spojován s nebeskou mechanikou jako popisem přírody. Cílem přednášky bude ukázat, že tímto způsobem matematika slouží spíše metafyzickým než přírodovědným účelům, pokud u přírodních věd nejde tolik o popis přírody jako o predikci výsledku experimentů. Jako příklad uplatnění matematiky v pozemské, experimentální přírodní vědě, bude použita termodynamika a její zacházení s matematickou idealizací. Na závěr bude učiněn pokus spojit termodynamické nebo obecně pozemské přírodovědné myšlení a průmyslovou využitelnost přírodních věd s přístupem k matematice u středověkých řemeslníků.

matematika v přírodních vědách jako nástroj predikce a její průmyslové využitelnosti, nikoli popisu přírody

Daniel Kroupa (FF UJEP):
Obrana liberální demokracie (před revolucemi i reformacemi).

Ondřej Lánský (FLÚ AV ČR / FP TUL) **a Lukáš Matoška** (FF UK):
Kapitalismus a svoboda.

„Tvoje svoboda máchat rukama končí tam, kde začíná nos někoho jiného," zní klasické motto liberálů. Klademe si v té souvislosti dvě otázky. Řídí se současný kapitalismus touto maximou? Pokud nikoli, stačí nám takový emancipační program, který by požadoval plnou realizaci této maximy? Ideologové tržního hospodářství nás přesvědčují o tom, že samozřejmě žijeme ve svobodné společnosti. Jak se pokusíme na konkrétních příkladech ukázat, chudoba, která je způsobena sociálními nerovnostmi, přitom svobodu radikálně omezuje.

dnešní podmínky svobody a možnosti *formace* emancipačního programu

Petr Kužel (FLÚ AV ČR):
Vztah filosofie, ideologie a politiky v myšlení Louise Althussera.

Příspěvek se bude zabývat vztahem filosofie, ideologie a politiky v díle Louise Althussera. Bude nastíněno, jak Althusser v různých obdobích svého života tento vztah tematizoval. Přiblíženo bude mj. jeho pojetí tzv. „filosofické revoluce" v protikladu k „epistemologickému zlomu", vztah mezi vědou, filosofií a ideologií, problematika ideologických státních aparátů a s ní spojený problém možnosti konstituce subverzivního (revolučního) subjektu. Následně bude představena určitá revize tohoto pojetí v díle pozdního Althussera.

filosofická *revoluce*, ideologický stát a subverzivní (revoluční) subjekt

Petr Rohel (Ostrava): *Současná kritická teorie o transformaci kapitalismu.*

V úvodní části bude nejstručněji charakterizována kritická teorie (Frankfurtská škola) a obecně problematika transformace kapitalismu. Dále bude sevřeně analyzována část díla Williama Robinsona a kniha Ilony Švihlíkové *Přelom*. Následovat bude výklad knihy Marka Hrubce *Od zneuznání ke spravedlnosti*, především problematika globálních chudých a vlastnictví. Největší část přednášky bude věnována části prací Michala Hausera. Především půjde o knihu *Cesty z postmodernismu* se zaměřením na otázky kritičtějšího výkladu postmodernismu a především problematiku proměn instrumentálního rozumu. V závěru budou některá tato témata srovnávána s dílčími analýzami autora přednášky.

současná kritická teorie společnosti a kritický pohled na postmodernismus (k *transformaci* kapitalismu)

Radek Kundt (FF MU):

Evoluční pohled na náboženství: Výzkumy v experimentální laboratoři v Brně.

Evoluční studium náboženství je stejně staré jako samo vědecké studium náboženství. Krátce nastíním teoretické pozadí klasického kulturního evolucionismu devatenáctého století, přičemž poukážu na hlavní námitky (zejména propojení evoluce s hodnotově zaneseným konceptem pokroku nebo předkládání neověřitelných "vyprávěnek"), které později vedly k tomu, že upadl v nemilost hlavního religionistického proudu. Na druhou stranu, evoluční studium náboženství je v současnosti svědkem významných pokroků, které se těmto nástrahám dokáží vyhnout. Přednáška nabídne úvod do aktuálně nejvlivnějších evolučních teorií náboženství (náboženství jako vedlejší produkt evoluce, náboženství jako individuální adaptace, náboženství jako skupinová kulturní adaptace), zaměřující se na jejich rozdílné předpoklady a metody (evoluční psychologie, behaviorální ekologie; genově-kulturní koevoluce). I přes existující slabiny a omezení aplikace neodarwinovské teorie přirozeného výběru na studium náboženství (a kultury obecně), většina současného evolučního studia náboženství představuje slibný a informativní přístup, který obsahuje jak vlivy biologické evoluční historie na formování kulturní změny, tak i zpětnou vazbu, ve které kultura zpětně působí na gen. Argumentovat budu zároveň pro to, že je nejenom možné, ale i užitečné, používat i při studiu kulturních jevů, jako jsou např. náboženské kolektivní ritualizované akce, kvantifikaci a experimentální metodu a jako ilustraci použiji jak laboratorní výzkum o vlivu fyziologické excitace na sociální chování, tak i terénní experiment z multietnického Mauricia, oba realizované v rámci Laboratoře pro experimentální výzkum náboženství (LEVYNA).

náboženství jako vedlejší produkt evoluce, jako individuální adaptace či skupinová kulturní adaptace?

***evoluční* studium náboženství představuje slibný a informativní přístup**

Milena Bartlová (FHS UK / UMPRUM Praha):

Reformace před reformací a revoluce před revolucemi.

Husitství je mimořádně významný historický jev. České země se na hranici mezi středověkem a raným novověkem patrně nejvýznamněji zapsaly do evropských dějin. František Palacký husitství vysoce vyzdvihl ve své koncepci českých dějin, což nalezlo ohlas v konstruktu československé státní identity v meziválečné republice. Koncept to byl však vždy problematický, protože nedokázal sjednocovat, jsa otevřeně namířen proti českým (a československým) katolíkům. Apropriace husitství jakožto raně buržoazní revoluce v českém stalinismu a její do velké míry vyprázdněné přežívání v 70.-80. letech nepřispěly k jeho současnému pochopení stejně jako rozsáhlé vítězství konzervativně katolického náhledu v novém režimu po roce 1990. V pozadí probíhající historický, kulturně historický a teologický výzkum nashromáždil v posledních desetiletích velké množství nových zjištění a interpretací, které se však jen se značnými překážkami prosazují vůči velmi pevné struktuře obecně rozšířených stereotypizací.
Za jednu z ústředních otázek se považuje terminologická otázka, zda a do jaké míry bylo husitství reformací, resp. revolucí. Její řešení má spíš než pro výklad historie význam pro to, jak zhodnotíme husitství coby „český úspěch v dějinách“: protože zjevně bylo nejen „reformací před reformací“, ale také „revolucí před revolucemi“.

do jaké míry bylo husitství *reformací*, resp. *revolucí* a jak jej zhodnotíme coby „český úspěch v dějinách“

Jan Mervart (FLÚ AV ČR / FF UHK):

Filosofie dějin Roberta Kalivody: mezi reformací a revolucí.

Příspěvek se bude věnovat Robertu Kalivodovi a jeho celoživotními zájmu o uchopení historického procesu jakožto permanentního úsilí o lidskou svobodu a seberealizaci člověka. Pod vlivem raného Marxe, soudobého humanistického marxismu a surrealismu Kalivoda mimo jiné usiloval o fúzi psychoanalytické „nerepresivní sublimace“ do filosofie dějin. Na základě tohoto principu, který se promítal do jeho studií o husitském táboru, české reformaci, Komenském, ale i reformním komunismu či utopiích, se Kalivoda snažil uchopit dějiny jako neustálý „revoluční zápas“. Tento náhled na jedné straně vytvářel podhoubí pro radikálně demokratické myšlení pozdních šedesátých let, na straně druhé může být v mnohém aktuální jak pro dnešní historické bádání, tak pro promýšlení současné společenské reality.

dějiny jakožto permanentní úsilí „*revolučního* zápasu“ o svobodu a seberealizaci člověka

Václav Němec (FLÚ AV ČR / FF UK): *Revoluce, evoluce a přirozené právo.*

Koncept přirozeného práva a speciálně tzv. přirozených lidských práv sehrál významnou roli v Americké a Francouzské revoluci, i v pozdějších liberálně demokratických revolucích 19. a 20. století. Odkaz na přirozené právo přitom sloužil jako prostředek legitimizace vzpoury proti stávajícím politickým poměrům, které byly právě kvůli svému rozporu s tímto právem vnímány jako nelegitimní. Na první pohled je však zarážející, že právě revoluce nesené utopickým étosem a usilující o nastolení nových pořádků se odvolávají na práva a svobody, jichž se člověku dostává při zrození či v původním přirozeném stavu. Ve svém příspěvku se zamyslím nad tím, zda odkaz na přirozenost zde není spíše šifrou či metaforou pro budoucnost, kterou není možno odvodit z ničeho daného, nýbrž která je sférou vynořování nového, jež teprve má být. Pokusím se ukázat, že toto pojetí nejenom činí lépe srozumitelnou alianci novověkých revolucí s konceptem lidských práv, ale zároveň umožňuje pochopit některé revoluce jako smysluplné dějinné pohyby, které jsou nedílnou součástí širšího procesu evoluce, v němž vznikají vyšší formy uspořádání, aniž by je bylo možno vposled odvodit z těch nižších.

přirozenost jako šifra či metafora neodvoditelné budoucnosti a *revoluce* jako smysluplně možný a dějinně *evoluční* proces k vyšším formám uspořádání

Jiří Beneš (FLÚ AV ČR / HTF UK): *Jóšijášova reforma.*

Judský král Jóšijáš byl iniciátorem největší náboženské reformy v Judsku, která přerostla v revoluci, která měla pozoruhodné spirituální konsekvence a důsledky. Jeho příběh rozkrývá duchovní stav Judska a jeho perspektivy v závěru předexilní doby. Je současně pozoruhodnou teologickou výpovědí o pojetí Božího soudu a roli judského krále v něm.

***reforma*, která přerostla v *revoluci* a měla spirituální důsledky**

Markéta Gossová (FF UK): *Mahájánová reformace buddhismu.*

Zhruba 500 let po Buddhově smrti se v rámci buddhismu zformoval nový směr, který kladl důraz na jiné aspekty učení než théravádová tradice. Objevily se zde texty vyzdvihující nauku o prázdnotě všech věcí a namísto ideálu arhata ustanovily ideál bódhisattvy. Podle stoupenců mahájány však nešlo o nové učení, nýbrž o autentické učení samotného Buddhy, které jen čekalo na dobu, kdy mu lidé budou schopni porozumět. Někdy se v souvislosti se vznikem mahájány hovoří také o druhém roztočení kola dharmy.

Přednáška chce posluchače seznámit se základními rysy, které mahájána přinesla a kterými se odlišila od tradice théravádového budhismu. Kromě historického hlediska se zaměří i na některé podoby mahájány v současném buddhismu.

***reformace* v budhismu, ideál bódhisattvy a současné podoby mahájány**

Roman Figura (PřF UK): *Obřady ve zvířecí říši.*

Jaký je původ a význam rituálního a obřadného chování u zvířat? Jak se může měnit význam jednotlivých gest, od těch s dobře doloženou funkcí, po velmi symbolické? Jaký mají obřady vliv na život skupiny i jednotlivce? Co může vypovídat chování živočichů o jejich niternosti? Inspirován Konrádem Lorenzem a Adolfem Portmannem se pokusím odpovědět na tyto a další otázky.

**obřadné chování u zvířat?
jaký vliv mají obřady na život skupiny i jednotlivce?**

Marie Větrovcová (CTS / FF ZCU):
Přátelská tvář matematiky - Hommage à Petr Vopěnka.

Evoluce Petra Vopěnky, revoluce v matematice nejen v XX. a XXI. století a re-formace tváře(ní se) matematiky. Co všechno se dokazuje/ukazuje a co se (samo o sobě) nechá jevit? O fundaci matematiky a spiritualitě. Přednáška bude také osobní vzpomínkou…

co se dokazuje a co se (samo o sobě) nechá jevit?

Matyáš Müller (PřF UK): *Evoluce, reinkarnace a paranoia.*

V přednášce budu interpretovat neodarwinistickou vizi světa jako moderní variantu obrazu univerzálního boje všech proti všem. Tuto vizi lze přirovnat k obrazu pekla či představě nekonečného koloběhu utrpení. V tomto kontextu budu zkoumat paranoiu jako specifický modus lidské existence, který je charakteristický vynuceným vyladěním se na tuto archetypální rovinu boje všech proti všem. V této analýze vycházím z tradice fenomenologicky orientované psychopatologie.

archetypální rovina (*evolučního*?) boje všech proti všem a paranoia jako vynucený modus existence

Jan Čížek (FF UPOL): *Člověk jako aktér reformy lidských věcí.*

Příspěvek přiblíží antropologickou koncepci vrcholného díla J. A. Komenského, *Obecné porady o nápravě věcí lidských*. Komenský zde líčí člověka jako bytost vymykající se řádu celého materiálního světa, neboť je nadán specifickou přirozeností, jejímž základem je naprostá svoboda vůle. Člověk tak nejen rozhoduje o vlastním osudu, ale navíc se aktivně podílí na správě a také opravě světa a na jeho dovedení ke stavu věčnosti. V referátu bude učiněn pokus reflektovat všechny významné aspekty lidského nápravného úsilí.

člověk je nadán specifickou přirozeností ... rozhoduje ... a podílí se na správě a *reformě* světa

Mirek Dočkal (FF UPOL): *Je evoluce metafyzickou, nebo přírodovědnou teorií?*

Rozdíl mezi metafyzickými a empirickými (přírodovědnými) teoriemi bývá popisován jako zásadní: metafyzické teorie jsou opřeny o princip sporu a činí si nárok vyvrátit všechny konkurenční teorie o téže věci, empirické teorie jsou spíše jen návrhy, jak věci popsat, a nárok vyvrátit své dosud neznámé budoucí konkurenty si nečiní, podléhají popperovské vyvratitelnosti. Úkolem přednášky bude ukázat, že tento rozdíl není tak striktní. Hlavním příkladem bude koncepce logické nutnosti evoluce, jak ji předkládá Vladimír Havlík, řeč ale přijde i na metafyzické a empirické rysy koncepcí multiverza.

rozdíl mezi metafyzickými a empirickými teoriemi ... není tak striktní

Jiří Michalík (FF UPOL): *Jung, Pauli a vědecká revoluce.*

Ve svém referátu se zaměřím na analýzu spolupráce dvou vůdčích vědců první poloviny 20. stol.: fyzika Wolfganga Pauliho a psychologa Carla G. Junga. Jejich společná kniha "Naturerklärung und Psyche", stejně jako hojná korespondence, dokládají silnou míru vzájemného konceptuálního a myšlenkového ovlivnění při interpretaci fenoménu vědecké revoluce. Pokusím se ukázat, že jak Jung, tak především Pauli, svou intepretací vzniku novověké vědy sankcionují svůj obraz nového vědeckého paradigmatu, které má nahradit klasickou novověkou vědu. Toto nové paradigma se ostře vymezuje vůči převládajícím intepretacím vědy a staví se kriticky především k pozitivismu, fyzikalismu, determinismu a naturalismu.

***revoluční* odklon od novověké vědy vzešlý ze vzájemné inspirace psychologa a fyzika**